

18. november 2021

UKA2021/14

Udenrigspolitisk redegørelse 2021

(Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Erhverv, Handel og Klimaændringer)

Siumut har følgende bemærkninger til Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggendernes udenrigspolitisk redegørelse:

Vi som sædvanen tro ventet på den udenrigspolitiske redegørelse, der som bekendt drøftes under Inatsisartuts efterårssamling, hvor der dermed kun afholdes én årlig debat herom. Debatten giver fingerpeg om hvilke prioriteringer partierne har til udenrigsområdet for det kommende år, ikke mindst hvordan Grønland ønsker at deltage i det internationale samarbejde, hvordan vi ønsker at blive forstået af andre lande og hvordan vi gerne vil ses, og dermed giver debatten et vigtigt fundament for partierne at udveksle deres synspunkter, der jo er vigtigt redskab i landets politiske ledelse.

Indledningsvis vil jeg fremhæve Naalakkersuisutkoalitionens mantra fra valgkampen, og som bekendt blev indlemmet i koalitionsaftalen, nemlig krav om stabilitet i politisk ledelse, som jo var et meget centralt element i valgkampen. Inden der var gået meget kort tid, skifter man den udenrigsansvarlige Naalakkersuisoq inden fremlæggelse af den meget vigtige udenrigspolitisk redegørelse, hvilket vi fra Siumut finder yderst beklageligt og ærgerligt. Pinligt.

Internationalt er Arktis et meget centralt fokusområde med stor international bevågenhed, hvor stormagterne og ikke mindst EU udarbejder strategier om Arktis. Der er således flere vigtige punkter angående Arktis, som omhandler klimaændringer, nedsmeltning af isen i Polarhavet, som giver en større mulighed for sejlads med transportskibe, og ikke mindst rivaliseringen af to af Verdens mest magtfulde militærstater, nemlig USA og Rusland, hvor begge arbejder på at intensivere deres tilstedeværelse i Arktis. Enhver ved hvor vanskeligt opgave det bliver at ændre på dette. Apropos stabilitet samt klare og tydelige inddragelse af arbejdet omkring udenrigspolitik, hvor vi fra Siumut efterlyser og ønsker lederskab og strategi. Netop stabilitet og stabil ledelse er vigtige egenskaber, hvis vi skal fremme Grønland som en seriøs international samarbejdspartner.

Udenrigspolitisk redegørelse opsummerer Udenrigstjenestens arbejde og status for sagerne. Vi savner Naalakkersuisutkoalitionens planer og synspunkter om hvilke strategier, der skal ligge til grund for Grønlands udenrigspolitik.

Mange lande har i den grad fokuseret på deres Arktisstrategier, og dette er ingen tilfældighed, for isen omkring Polarhavet smelter om sommeren, hvor der dermed åbnes for helt ny sejlroute

mellem Fjernøsten og Vesten. Det er ingen tilfældighed, at mange ønsker indflydelse på denne nye rute, for den kan medvirke til lavere fragtrater, hvor omkostninger til sejlads kan skæres ned, og dermed lavere forbrugspriser. Der vil komme en hurtigere og billigere rute, som vil have en stor indvirkning på international handel. Det kan læses om i EU's Arktis politik. Kinas New Silk Road rapport fremhæver også denne mulighed. Og man kan læse om det i mange andre landes arktisstrategier.

Videnskabsfolk anslår at havene omkring Arktis besidder store naturressourcer, som potentielt kan udvindes. Og det er netop af den grund og fremtiden, at Grønland bør være parat til at deltage aktivt for at afdække mulighederne, og dermed få medindflydelse.

Der er stor international fokus om Arktis på alle måder, fordi ønsket om indflydelse er så stort. Men Naalakkersuisutkoalitionen på vegne af befolkningen i Grønland fremsætter ingen visioner, mål eller synspunkter om Arktis, tværtimod er udenrigsanliggender overtaget af formanden for Naalakkersuisut, blot som en afdeling. Det er nu som aldrig før, at det er vigtigt at reagere på den massive internationale fokus om Arktis, hvor alle øjne er rettet mod os, og behovet dermed er at have en stærk udenrigstjeneste. Men desværre går udviklingen i den forkerte retning, og Siumut ønsker på det kraftigste og øjeblikkeligt at rette op på dette. Vi ønsker udpegnings af en Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, ikke under formanden for Naalakkersuisut blot som en afdeling, hvor vores udenrigstjeneste har ingen ordentlig ressortministerium, som vi ellers har arbejdet hårdt for at udvikle.

Koalitionen har i deres koalitionsaftale understreget at de ikke vil deltage i militarisering af Grønland, hvor ordet demilitarisering netop er brugt. Spørgsmål må derfor rejses; Hvordan vil Naalakkersuisutkoalitionen opnå dette? Hvordan skal man forstå disse ord? Vi ønsker en forklaring om deres synspunkt på et så vigtigt område.

Uanset hvad Naalakkersuisutkoalitionen mener om demilitarisering, så kan man ændre på at Grønlands positionen er placeret midt mellem to militære stormagter, hvorfor Grønland har en meget stor sikkerhedspolitisk betydning. Det er ingen tilfældighed, at Danmark forsøger at udnytte den udenrigspolitiske ansvar til det yderste, for kun at fastholde ansvaret for Grønland, hvor det kun kan ændres ved Grønland bliver selvstændigt.

Vi mener, at det er på tide, at man åbent erkender det faktum, for man siger at rigsfællesskabet skal tage udgangspunkt i samarbejde, troværdighed og gensidig respekt, så må man også erkende Grønlands betydning, som dermed også har en meget stor økonomisk værdi.

Grønland gør lille Danmark til et stort kongerige, som grundet os er stærk. Grønland spiller en stor rolle, som Danmark udnytter i NATO og blandt de allierede, hvor Danmark pludselig spiller en vigtig rolle. NATOs Arktiske strategi er netop blevet færdiggjort, og her fremgår det at Arktis skal udvikles sikkerhedspolitisk. Rusland er i gang med militær oprustning i Arktis, hvor Rusland har

etableret en militærbase blot 1000 km fra Pituffik. Dermed sætter de USA og NATO en stor udfordring, for gennem russisk militarisering er Rusland i stand til missilangreb, der kan ramme os.

Amerikanerne har netop genåbnet et konsulat i Grønland, og dermed er budskabet denne ”at USA og NATO har magten over Grønland”, og på den måde holder man russernes forsøg på at få indflydelse i landet. Grønland befinder sig i midten mellem to militære stormagter, og det er netop det vi skal udnytte til vores egen fordel. Vi skal ikke lade os nøjes med, at fordi kompetencen endnu ikke er overtaget, så lader vi ansvaret andre om og undlade at komme med vores politiske visioner herom. Såfremt Grønland skal bruges militært, må det ifølge Siumut være på baggrund af maksimal deltagelse, og dermed må vi stoppe forestillingen, hvor vi blot er tilskuere til begivenhederne!

Naalakkersuisutkoalitionen skriver noget om demilitarisering. Vi ønsker en forklaring om, hvad der dækker over det. Skal vi forstå det sådan, at I ønsker at lukke militærbaser, som vi ikke har ansvar for? Eller hvordan skal man forstå jeres mål?

Den største globale økonomiske udfordrer til USA er Kina. Kinas økonomi har haft den største vækst i Verden, og dermed truer Kina USA som Verdens mest magtfulde nation. Kina ønsker indflydelse og samarbejde i Arktis, hvilket ikke bifaldes af USA og øvrige NATO-medlemslande. Da Kina blev indbudt til at byde med i anlæg af internationale lufthavne i Grønland, blev Danmark bedt af USA at træde til økonomisk, hvor man undgik at Kina fik indflydelse i Arktis. Det er således ikke til Grønlands egne fordel, der var udslagsgivende i sagen. Dette tog kun udgangspunkt i USA's og Danmarks økonomiske fordele. Situationen illustrerede meget tydeligt, at Danmark for ikke at skade venskabet med USA og fastholde balancen i magten over Grønland, måtte Danmark forsvare sine interesser, ikke Grønlands.

Således udspiller den internationale kamp mellem stormagterne om Arktis. Vi skal udnytte vores position klogt i den internationale kamp om Arktis, hvor situationen giver os en mulighed, for Grønland kan ikke undværes. Vi skal udnytte situationen til vores egne fordel, men vi må handle nu, for ellers risikerer vi andre løber af med indflydelsen, og dermed mister vi indflydelse og fordele, som vi ellers kan opnå grundet vores vigtighed og værdi.

Såfremt der skal opnås et retfærdigt samarbejde med andre lande, må parterne være villige til at dele gevinsten, og Grønland har på ingen måder nydt noget godt i mange år, og tiden må derfor være nået, hvor vi ikke længere accepterer dette. Hvis vi skal gøre os klare håb om større indflydelse internationalt på udenrigsområdet, kan dette ikke opnås ved demilitarisering, så længe vi ikke har opnået ansvaret herom. Sådan er virkeligheden. Vi kan ikke lave om på Verden, hvor vi befinder os mellem to militære stormagter, og fra Siumut ønsker vi at understrege endnu engang at udnytte den position klogt og til Grønlands fordel.

Det er uholdbart at indlemme Grønland i Paris-aftalen uden foregående konsultation og

inddragelse af Inatsisartut, hvor Naalakkersuisut forpligter Grønland internationalt. Naalakkersuisutkoalitionen har ødelagt traditionen om sammenhold, tæt dialog og gensidig respekt i så vigtigt et område som udenrigspolitikken. Det er uacceptabelt, og det viser blot at mantraet om inddragelse og medindflydelse desværre blot var tomme ord i valgkampen. Ingen demokratiske lande kan forpligte sig internationalt uden foregående hjemmel og agere som diktator, og dette vil i andre lande har medført til regeringen træder tilbage omgående.

Der er ingen, som kender konsekvenserne af hvad indlemmelse i Paris-aftalen medfører og der ikke sket forudgående diskussion herom, hvor selv arbejdsgiverne, der åbenlyst er tilhængere af Naalakkersuisutkoalitionen, efterlyser en grundig evaluering først, hvilket ikke er odiøst.

Naalakkersuisutkoalitionen handler i stærkt modstrid med hinanden omkring Paris-aftalen og mindskelse af CO₂-udledningen, hvor man har netop i modstrid med internationale tendenser, hvor man udnytter mineraler til at mindske CO₂-udledningen i energiområdet og andre områder. Man udelukkede brug af mineraler, som ellers kunne medvirke til fremme af den grønne omstilling, dette på et snævert flertal. Beslutningen er i modstrid med internationale tendenser.

Det betyder, at man begrænser mulighederne for mindskelse af CO₂-udledningen på Verdensplan ved at afskære muligheden for udnyttelse af visse ressourcer, men samtidig indgå i en international aftale om mindskelse af CO₂-udledningen, hvilket er en selvmodsigelse, som vi absolut ikke kan forstå! Det virker som om, at man forsøger at tækkes den danske regering, og at det kun har været formålet med dette, og ikke på hvilken konsekvenser dette vil få for Grønland, hvor der ikke ligger nogen diskussioner herom, og det minder kun om en diktatorisk ledelse. Og man må derfor betegne mantraet fra valgkampen – som blot tomme ord og løfter fra valgkampen, hvor man handler tvært imod intentionerne. Og det kan vi på ingen måder acceptere fra Siumut!

I Siumut er vi glade for vores samarbejde med andre lande omkring fiskeri, og at der er indgået forskellige samarbejdsaftaler herom, særligt er vi glade for partnerskabsaftalen mellem Grønland og EU, hvor vi netop har indgået ajourført aftalen til begge parter tilfredshed. EU har afsat 500 mio. Euro til OLT-landene, hvor Grønland får 225 mio. Euro, hvilket viser hvor vigtig Grønland vurderes som samarbejdspartner af EU.

Forsvarsaftalen fra 1951 blev fornyet i 2004 i Igaliku, hvor der blev aftalt etablering af teknisk og økonomisk samarbejde, hvor der blev etableret Joint Committee mellem to lande, som dermed banede vej for en håndgribelig udvikling af samarbejdet, men desværre er de gode forhåbninger ikke medført større resultater indtil videre, men vi glæder os over, at samarbejdet i Joint Committee igen er kommet i gang, og vi ønsker at samarbejdet kan afstedkomme resultater til gavn for Grønland i den nærmeste fremtid.

Vi stiller spørgsmåltegn ved, at der ikke blev nævnt noget om vores naboland Canada, for det kan ikke være meningen, at der ikke ligger nogen planer om samarbejde med det naboland, som ligger tættest for os mod vest. I forbindelse med det kommende ICC-konference i Ilulissat, vil vi opfordre til etablering af flyrute mod vest, for det kan ikke være rigtigt, at der ikke eksisterer forbindelse til vores nærmeste naboer, som vi historisk har mange fællesskaber med, hvorfor en politisk samarbejde burde være selvsagt, men der ingen interesse herom.

I Siumut er vi stolte over den udvikling, hvor vi har etableret kontorer i de lande, som vi har handelsmæssige relationer, som betjenes af dygtige grønlandske personale, men desværre er udenrigstjenesten blot en afdeling, hvor der også ansat grønlandske personale, og såfremt vi kan kunne gøre det der, må vi også kunne gøre det i andre departementer.

Vi ønsker at samtlige af offentlige aktieselskabers ledere bor i Grønland, for det kan ikke være meningen at den administrerende direktør bor andet steds, og ikke der hvor virksomheden betjener sine kunder og ejere.

Vestnordisk Råd har en stor betydning for Grønland, og desværre underprioriteres dette samarbejde, hvilket vi finder yderst beklageligt. Formanden for Inatsisartut har siden starten af samarbejdet mellem de tre lande ellers været født medlem, men dette blev ændret i denne valgperiode.

Afslutningsvis ønsker vi Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender i langt højere grad inddrager Inatsisartuts udvalg, og at der altid efter behørigt samråd først træffer beslutninger, når udvalget er indforstået med dette forinden.

I Siumut tror vi fast på, at Grønland bliver selvstændigt – alle vores indsatser peger i den retning – Vi tror på, at Grønland bisidder store naturressourcer, som kan udnyttes sikkert og klogt til at til højne selvforsyningen – Vi tror på fortsat samarbejde med Danmark som en ven, ikke som overherre. Vi tror på, at vi i fremtiden selv vælger de samarbejdspartnere, og ikke som nu, hvor vi får samarbejdspartnere, som andre valgt for os. Vi tror på vores frænder og respekterer dem, og vi ved at kun sammenhold i førnævnte forhold skaber større resultater.

Tak.